

Hrvatski zavod za knjižničarstvo
KLASA:612-01/25-01/10
URBROJ:474-05-2
U Zagrebu, 1. listopada 2025.

Nacionalna i sveučilišna knjižnica u Zagrebu na temelju članka 18. stavak 3. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara („Narodne novine“ br.145/24) i članka 24. podstavka 13. Zakona o knjižnicama i knjižničnoj djelatnosti („Narodne novine“ br. 17/2019, 98/19, 114/22 i 36/24) donosi

ODLUKU

1. Proglašava se da **Zbirka Rara Knjižnice Osnovne škole „Milan Brozović“ Kastav**, Skalini Istarskog tabora 3, 51215 Kastav, ima status kulturnoga dobra.

2. Predmetna zbirka sadrži **dvije jedinice stare knjižnične građe nastale u razdoblju od 1753. do 1850. godine**, a navedene su u inventarnom popisu koji se nalazi u prilogu ove Odluke i čini njen sastavni dio.

3. Za kulturno dobro iz točke 1. ove Odluke utvrđuje se sljedeći sustav mjera zaštite:

- predmetno kulturno dobro imatelj je dužan čuvati u odgovarajućim sigurnosnim i mikroklimatskim uvjetima
- zaštitni i drugi radovi na predmetnom kulturnom dobru smiju se poduzeti samo uz prethodno odobrenje nadležnog tijela
- imatelj kulturnog dobra dužan je provoditi sve mjere zaštite koje se odnose na održavanje, korištenje i dostupnost predmetnoga kulturnog dobra
- imatelj kulturnog dobra dužan je o svim promjenama na predmetnom kulturnom dobru, oštećenju ili uništenju, te o nestanku ili krađi predmetnog kulturnog dobra odmah obavijestiti Nacionalnu i sveučilišnu knjižnicu i nadležno tijelo
- predmetno kulturno dobro ili njegovi dijelovi, sukladno odredbi članka 53. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara ne smiju se iznijeti iz zemlje osim uz posebno odobrenje nadležnog tijela u slučajevima predviđenim člankom 54. toga Zakona
- predmetno kulturno dobro smije se prodati samo pod uvjetima iz članka 78. i 79. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara
- imatelj kulturnoga dobra dužan je osigurati dostupnost predmetnoga kulturnog dobra u svrhu korištenja, istraživanja i izlaganja/prezentacije
- imatelj kulturnoga dobra dužan je trajno čuvati svu dokumentaciju o građi koja ima svojstvo kulturnoga dobra

- o poduzimanju mjera zaštite i drugih radova (digitalizacija, posudba, izmještanje, prezentacija/izlaganje građe i dr.) imatelj kulturnoga dobra dužan je voditi/čuvati dokumentaciju

4. Određuje se upis knjižnične građe iz točke 1. ove Odluke u Evidenciju knjižnične građe za koju je utvrđen status kulturnog dobra, a koja je sastavni dio Registra kulturnih dobara Republike Hrvatske.

O b r a z l o ž e n j e

Povijest osnovnog školstva na području današnjeg grada Kastva seže u 1770. godinu kada je zaslugama kastavskog kapetana Jurja Vlaha otvorena škola kao doprinos nastojanjima carice Marije Terezije usmjerenim ka obrazovanju i napretku puka. Godine 1858. utemeljena je tzv. glavna plovanska učiona s četiri razreda, a 1877. Djevojačka učiona. Krajem 19. stoljeća u Kastvu djelovale su Četverorazredna muška pučka škola, Trorazredna ženska pučka škola, Delavska škola i Pripravnica za učitelje. Godine 1902. Četverorazredna muška pučka škola proširena je na petorazrednu. Izgradnja nove zgrade u kojoj je smještena i današnja škola završena je 1914. godine. Godine 1921. utemeljena je osmorazredna viša pučka škola, a 1924. postaje Građanska škola u Kastvu. Godine 1925. Djevojačka i Dječjačka škola spojene su u jednu petorazrednu osnovnu školu s mješovitim razredima pod nazivom Osnovna škola u Kastvu. Osnovna i Građanska škola djeluju sve do početka 1941. kada se zbog ratnih zbivanja i talijanske okupacije njihov rad gasi. Školske godine 1942/1943. škola započinje s radom kao Scuola cittadina s nastavom na talijanskom jeziku. Talijanskom kapitulacijom i njemačkom okupacijom nastava se ponovo nakratko prekida te ponovo započinje s radom 1944. s nastavom na hrvatskom jeziku. Nakon završetka rata Građanska škola nastavlja djelovati kao Niža gimnazija koja početkom 1946. postaje obvezna osnovna sedmogodišnja škola za djecu od 7 do 14 godina. Osmogodišnja škola postaje 1953. godine, a od 1971. nosi ime Milana Brozovića, kastavskog đaka, „oca kastavskih zanatlija“ i upravitelja Delavske škole od 1932. do 1949. godine.

Školska knjižnica spominje se u Ljetopisu Dječake pučke škole za razdoblje od 1911. do 1924. gdje se navodi da je 1911./1912. nabavljeno 39 knjiga. Danas knjižnica Osnovne škole „Milan Brozović“ raspolaže fondom koji je formiran u zbirke: opći fond (za učenike i učitelje), referentna zbirka, zavičajna zbirka, zbirka starog fonda te zbirka Rara. U zbirci starog fonda čuva se stotinjak knjiga iz 19. i prve polovice 20. stoljeća, a dvije knjige tiskane do 1850. godine čine predmetnu zbirku Rara. Knjižnica djeluje u suvremeno uređenom i opremljenom prostoru veličine 114 m² od kojih su 104 m² namijenjena korisnicima, a ostatak se odnosi na manje spremište.

U Zbirci *Rara* čuvaju su dvije jedinice građe nastale do 1850. godine, a to su knjige iz 18. i 19. stoljeća koje tematski obrađuju područje religije tj. područje crkvenog prava i molitvenik, a od jezika su zastupljeni latinski i slovenski jezik. Tiskane su na latinici u tiskarama koje su djelovale na prostoru današnje Njemačke i Slovenije. Jedinice su okupljene, inventarizirane i popisane, a podaci o građi iz Zbirke dostupni su u mrežno dostupnom katalogu knjižnice.

Najstarija jedinica građe koju čuva Zbirka *Rara* Knjižnice Osnovne škole „Milan Brozović“ u Kastvu je drugi svezak djela tiskanog 1753. godine u Munchenu u tiskari Johanna Urbana Gastla pod naslovom *Tractatus duo in quibus impedimenta matrimonii contractum impediencia et dirimentia ex Theologiae, & Juris fontibus ad utriusque fori usum (addito ad quodvis impedimentum casu, ejusque resolutione) explanantur*. Autor djela je Joan Nepomuk Tropper, slovenski svećenik, teološki pisac, humanist i filozof koji je živio i djelovao tijekom 18. stoljeća. Priredio je djelo *Tractatus de impedimentis dirimentibus matrimonii in specie in quo singula fideliter*, objavljeno u Ljubljani 1743. godine. Rasprava je to iz područja kanonskog prava o crkvenom braku. Navedeno djelo kasnije je dopunio i proširio u dva dijela pod naslovom *Tractatus duo in quibus impedimenta matrimonii contractum impediencia et dirimentia ex Theologiae, & Juris fontibus ad utriusque fori usum (addito ad quodvis impedimentum casu, ejusque resolutione) explanantur*. Sljedeća jedinica građe je tiskana 1850. godine u Ljubljani u tiskari Joshefa Gajgerija pod naslovom *Sveti evangelji s molitvami ino branjam sa vse nedele, prasnike ino imenitnishi godove zeliga leta : temu je perdjan katekise, zerkvene ino druge molitve ino pesme per ozhitni slushbi Boshji : s dovolenjam nar zhastitishih ino milostlivshih gospoda gospoda Franzishka Ksaverja firshta ino shkofa lavantinske zerkve*. Navedeno djelo po svom je sadržaju molitvenik.

O provenijenciji knjižnične građe koju čuva zbirka *Rara* podaci su vrlo oskudni pa na starijoj jedinici građe sačuvan otisak starijeg pečata škole dok su posebnost mlade jedinice brojne rukopisne bilješke koje se nalaze na svim praznim stranicama i na papirnatom ovitku kojim su zaštićene korice. Bilješke su pisane talijanskim jezikom, djelomično nečitljive ili loše čitljive, a sadrže imena i godine iz druge polovice 19. stoljeća. Moguće je da su navedene jedinice u školsku knjižnicu dospjele nakon sredine 20. stoljeća kao dar. Knjižnična građa iz Zbirke *Rara* je inventarizirana, stručno obrađena i katalogizirana te su zapisi dostupni u mrežnom katalogu knjižnice, a fizički se čuva zaštićena u zaključanom ormaru. Na građi su vidljiva manja mehanička i kemijsko-fizikalna oštećenja koja su zasigurno posljedica ranijih postupanja.

Na osnovi postupka provjere i stručnog vrednovanja kojim je utvrđeno da su ispunjeni svi kriteriji propisani člankom 14. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara Stručno povjerenstvo NSK za utvrđivanje svojstva kulturnog dobra za knjižničnu građu, na sjednici održanoj 16. srpnja 2024. godine, donijelo je odluku kojom proglašava da predmetna građa ima status kulturnoga dobra u smislu članka 18. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara, te se, sukladno članku 18. stavku 4. istog Zakona određuje upis knjižnične građe iz točke 1. ove Odluke u Evidenciju knjižnične građe za koju je utvrđen status kulturnog dobra.

Sukladno članku 19. stavku 2. Zakona o zaštiti i očuvanju kulturnih dobara točkom 3. Odluke utvrđen je sustav mjera zaštite predmetnog kulturnog dobra.

Iz navedenih razloga riješeno je kao u izreci.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ove Odluke nije dopuštena žalba, ali se može pokrenuti upravni spor tužbom nadležnom Upravnom sudu u Zagrebu, Avenija Dubrovnik 6. Tužba se podnosi u roku od 30

dana od isteka osmog dana od dana javne objave Odluke na mrežnim stranicama Nacionalne i Sveučilišne knjižnice u Zagrebu. Tužba se predaje nadležnom Upravnom sudu neposredno u pisanom obliku, usmeno na zapisnik ili se šalje poštom. Uz tužbu se dostavlja izvornik ili preslika ove Odluke za Upravni sud, prijepis tužbe i priloga za tuženika, a ako ih ima i za svaku zainteresiranu osobu.

Predsjednik Stručnog povjerenstva

Ivan Volarević

Glavna ravnateljica

prof. dr. sc. Ivanka Stričević

PRILOG:

1. Inventarni popis građe s osnovnim podacima (naziv, autor, datacija) za koju se utvrđuje svojstvo kulturnog dobra Republike Hrvatske

DOSTAVITI:

1. Objava na mrežnoj stranici
2. Osnovna škola "Milan Brozović" Kastav, Skalini Istarskog tabora 3, 51 215 Kastav
3. Ministarstvo kulture i medija, Uprava za arhive, knjižnice i muzeje, Odjel za Registar kulturnih dobara Republike Hrvatske, Runjaninova 2, 10 000 Zagreb
4. Konzervatorski odjel u Rijeci, Užarska ulica 26, 51 000 Rijeka
5. Pismohrana

Prilog 1. Popis jedinica iz Zbirke Rara Knjižnice Osnovne škole „Milan Brozović“ Kastav koje imaju status kulturnog dobra

Redni broj	Inventarni broj	Autor	Naslov	Svezak	Mjesto i godina	Tiskar / Nakladnik	Materijalni opis	Materijali / Tehnike	Signatura	Napomene (ex librisi, fizičko stanje i radovi na jedinici građe)
1.	14.478	Tropper, Joao, Nepomuk	Tractatus duo in quibus impedimenta matrimonii contractum impediencia et dirimentia ex Theologiae, & Juris fontibus ad utriusque fori usum (addito ad quodvis impedimentum casu, ejusque resolutione) explanantur, pars II.	2.	Monachii, 1753.	Sumptibus Joannis Urbani Gastl	500 str., 17 cm		Sf 27 NEP t	Nedostaje dio hrpta.
2.	14.479		Sveti evangelji s molitvami ino branjam sa vse nedele, prasnike ino imentnishi godove zeliga leta : temu je perđjan katekiseam, zerkvene ino druge molitve ino pesme per ozhitni slushbi Boshji : s dovolenjam nar zhastitshih ino milostlivshih gospoda gospoda Franzishka Ksaverja firshita ino shkofa lavantinske zerkve i.t.d.		V Zeli, 1850., drugi natis	per Joshefu Gajgerji bukvarji	677 str., 19 cm		Sf 27 SVETI	Sadrži rukom pisane bilješke na omotu i listovima iza korica.